

lauantai 5.7.2025
päiväseurat klo 13.00
Anna Lintunen

Hyvät päiväseurojen kuulijat,

Tätä puhetta kirjoittaessani makaan rantakalliolla Turun saaristossa. Aurinko lämmittää poskia ja laineet liplattavat. Mikään ei ole niin vakaa kuin suomalainen peruskallio selän alla. Yläpuolella avautuu sininen taivas ja ääretön tila. Mieli avartuu ja tyyntyy. Lokkien huudot muistuttavat tästä hetkestä, mikä houkuttelee päästämään menneiden ruotimisesta ja huomisen murehtimisesta. Jokaisella sisään- ja uloshengityksellä voin keskittyä juuri tähän hetkeen. Tutkimustenkin mukaan luonnossa olemisen rauhoittaa ja lievittää stressiä. Minulle luonto on myös luonteva paikka tuntea Jumalan läsnäolo, ja luulen monien suomalaisten jakavan tämän kokemuksen kanssani.

Luonto kuitenkin köyhtyy ja ilmasto muuttuu kiihtyvällä tahdilla. Suomessa vuoden keskilämpötila on noussut jo yli 2°C esiteollisesta ajasta, ja lämpeneminen on erityisen voimakasta talvisin. Lumipeitteinen aika on lyhentynyt varsinkin täällä Etelä-Suomessa, samoin jääpeitteinen aika vesistöissä on lyhentynyt ja keväät ovat aikaistuneet. Myös sadannassa tapahtuu muutoksia. Kasvien kasvua vaikeuttaa muuttuvassa ilmastossa yleistyvät ja pidentyvät kuivuus- ja hellejaksot, sekä uudet tuhohyönteiset ja sienitaudit, jotka pääsevät iskemään kuivuuden heikentämiin puihin. Suurin osa meistä on itsekin havainnut muutoksen. Mitä tunteita tämä meissä herättää?

Ilmastonmuutoksesta johtuvien sään ääri-ilmiöiden aiheuttamat tuhot järkyttävät ihmisiä. Ilmastoahdistusta kokee jossain muodossa iso osa suomalaisista. Ilmastonmuutos herättää monissa myös riittämättömyyden tunnetta, voimattomuutta, mutta myös toivoa. Siihen mitä tunteita kussakin meistä herää, vaikuttaa meidän luontosuhteemme. Pohdin, minkälaisia vaikutuksia herännäisyydellä voisi olla ihmisten luontosuhteeseen ja suhtautumiseen ilmastokriisiin.

Näin hiljakkoin Joonas Kokkosen säveltämän ja Lauri Kokkosen kirjoittaman oopperan Viimeiset kiusaukset, joka kertoo Paavo Ruotsalaisen elämästä. Hänen aikanaan elämän edellytysten turvaaminen oli kovaa ja luonto voitiin kokea jopa ankaraksi vastustajaksi. Nykyään olemme valjastaneet luonnon käyttöömme ennennäkemättömällä tavalla eli elämme hyvin erilaista aikaa. Oopperakokemuksen innoittamana tein kuitenkin ajatusleikin siitä, mitä Ukko-Paavo olisi voinut ajatella ilmastonmuutoksesta, jos eläisi tänään täällä keskuudessamme.

- Kohtuullisuus ja nöyryys luomakunnan edessä. Paavon elämä ja oppi korostivat ihmisen pienuutta Jumalan ja luomakunnan edessä. Hän saattoi nähdä luonnon tuhoutumisen tai ympäristön välinpitämättömän käytön hengellisenä sokeutena ja ylpeytenä – ihmisen haluna olla Jumalan asemassa.

- Vastuu. Paavon hengellisyydessä keskeistä oli synnin tunnustaminen. Ilmastonmuutoksen voi nähdä kollektiivisena syntinä – ahneutena ja piittaamattomuutena – josta tulisi tehdä parannus.
- Vähään tyytyminen. Hän eli itse erittäin yksinkertaista, askeettista elämää. Yltäkylläisyyden ja luonnonvarojen ylikulutuksen hän olisi todennäköisesti nähnyt hengellisesti turmiollisina.

Olisikohan Paavo jopa ollut iskulauseilla marssiva aktivisti tai edesmenneen Pentti Linkolan kaltainen melko radikaali luonnonsuojelija, mutta ainakin hänen oppinsa kutsuisivat syvään hengelliseen itsetutkiskeluun, nöyryyteen ja parannukseen – ja sitä kautta vastuulliseen elämäntapaan myös luonnon suhteen. Ajattelen, että herännäisyydellä on juuri tässä hengessä paljon annettavaa siihen muutokseen, jota me tarvitsemme kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Kestävä elämä on tapa taluttaa toisiamme kohti huomista. Voimme haastaa itseämme kohtuuteen ja pyrkiä elämään ilmastoa ja luontoa varjellen. Tähän haasteeseen voi tarttua monin eri tavoin, kuten esimerkiksi vähentämällä kulutusta, valitsemalla kasvispainotteista ruokaa ja liikkumalla ilmastoviisaasti.

Tämän vuoden herättäjäjuhlien tunnus on ”matkalaista taluta”. Olemme yhdessä tällä matkalla, koska ilmastonmuutoksen vaikutukset koskettavat koko ihmiskuntaa. Jumalan armo ja yhteisön voima voivat olla kantavia voimia kestävän elämän tiellä.